

**'Quickscan natuurtoets aanpassing
wegconstructie De Wieken'**

*Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden
in het kader van natuurwet- en regelgeving*

Colofon

Titel: **'Quickscan natuurtoets aanpassing wegconstructie De Wieken'**

Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving

Projectcode: 09182

Status: Definitief

Datum: 26 augustus 2009

Auteur: Ing. M. Wallink

Veldonderzoek: Ing. M. Wallink

Eindredactie: Drs. I. Veeman

Opdrachtgever: Gemeente Hoogeveen

Contactpersoon: Mevr. J. H. de Vries

EcoGroen Advies BV

Postbus 625
8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64

F: 038 423 64 65

I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2009)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Wallink, M. (2009). 'Quickscan natuurtoets aanpassing wegconstructie De Wieken'; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 09-182. EcoGroen Advies, Zwolle.

Inhoudsopgave

Samenvatting en conclusies

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding en doelstelling	2
1.2	Situatie.....	2
1.3	Algemene opzet	3
2	Gebiedsgericht natuurbeleid	4
2.1	Inleiding	4
2.2	Natuurbeschermingswet 1998	4
2.3	Nota Ruimte.....	4
3	Flora en fauna van het onderzoeksgebied	6
3.1	Methode.....	6
3.2	Flora	6
3.3	Zoogdieren	7
3.4	Broedvogels.....	8
3.5	Amfibieën	9
3.6	Vissen.....	9
3.7	Overige soorten.....	10
4	Geraadpleegde bronnen	11
Bijlagen		
I	Wettelijk kader
II	Planschets
III	Inventarisatiekaart flora

Samenvatting en conclusies

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van de gemeente Hoogeveen (contactpersoon mevr. J.H. de Vries) heeft EcoGroen Advies BV een natuurtoets uitgevoerd in verband met de beoogde aanpassing van de wegconstructie bij het bedrijventerrein De Wieken te Hoogeveen. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep op de aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Flora- en faunawet en het vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

Het onderzoek is gebaseerd op één veldbezoek in juli 2009 en een inventarisatie van bekende verspreidingsgegevens.

Gebiedsgericht natuurbeleid

Het plangebied is gelegen aan de noordoostzijde van Hoogeveen en maakt geen deel uit van een gebied dat is beschermd krachtens de Natuurbeschermingswet, Ecologische Hoofdstructuur of ander gebiedsgericht beleid. Op basis van de afstand en tussengeliggende barrières zijn uitstralende effecten op dergelijke gebieden ook niet aan de orde.

Aangetroffen en te verwachten soorten

Het onderzoekgebied bestaat met name uit een volkstuintencomplex, bosschages, diverse watergangen, wegbermen en grasland dat deels in gebruik is als vliegveld en paardenweide.

Onderstaand worden de bevindingen kort weergegeven:

- In de groep flora zijn geen natuurlijke standplaatsen van ontheffingsplichtige soorten aanwezig. Wel zijn er enkele ingezaaide wegbermen met bijzondere soorten en enkele laag beschermde soorten aanwezig;
- Er zijn geen geschikte vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen aangetroffen. De plannen geven ook geen aanleiding schade te veronderstellen aan de migratiemogelijkheden van vleermuizen;
- Verspreid in het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van diverse algemeen voorkomende, laag beschermde, zoogdiersoorten aangetroffen of te verwachten. Zwaardere beschermde soorten zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht;
- De bomen en struiken vormen broedgebied voor diverse algemene broedvogels van bos en struweel. Ook is een Rode Lijstsoort als Kneu te verwachten (RL 4). In de oeverzones zijn soorten als Waterhoen, Meerkoet, Knobbelzwaan en Wilde eend broedend te verwachten;
- Voorplanting en overwintering van laag beschermde amfibieënsoorten is aangetoond en/ of te verwachten;
- Er zijn geen beschermde vissoorten aangetroffen en deze worden zodoende ook niet verwacht;
- Er zijn geen reptielen of beschermde ongewervelden aangetroffen en/of te verwachten. Geschikte biotopen voor deze soortgroepen ontbreken.

Ontheffing en compenserende en mitigerende maatregelen

- Het aanvragen van een ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en faunawet is niet aan de orde;
- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor half maart en na half juli. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Zo kan Houtduif broeden tot wel half november;
- Bij de beoogde plannen kunnen mogelijk exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde kleine zoogdieren en/ of amfibieën verloren gaan. Het aanvragen van een ontheffing is hier voor laag beschermde soorten echter niet aan de orde, omdat automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen 9, 11 en 12 uit de Flora- en faunawet geldt;
- Om schade aan kleine landzoogdieren en amfibieën te minimaliseren is het wenselijk - indien de planning van de activiteiten dit toelaat - graafwerkzaamheden in het plangebied zoveel mogelijk uit te voeren in de periode september- december (mits vorstvrij).

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

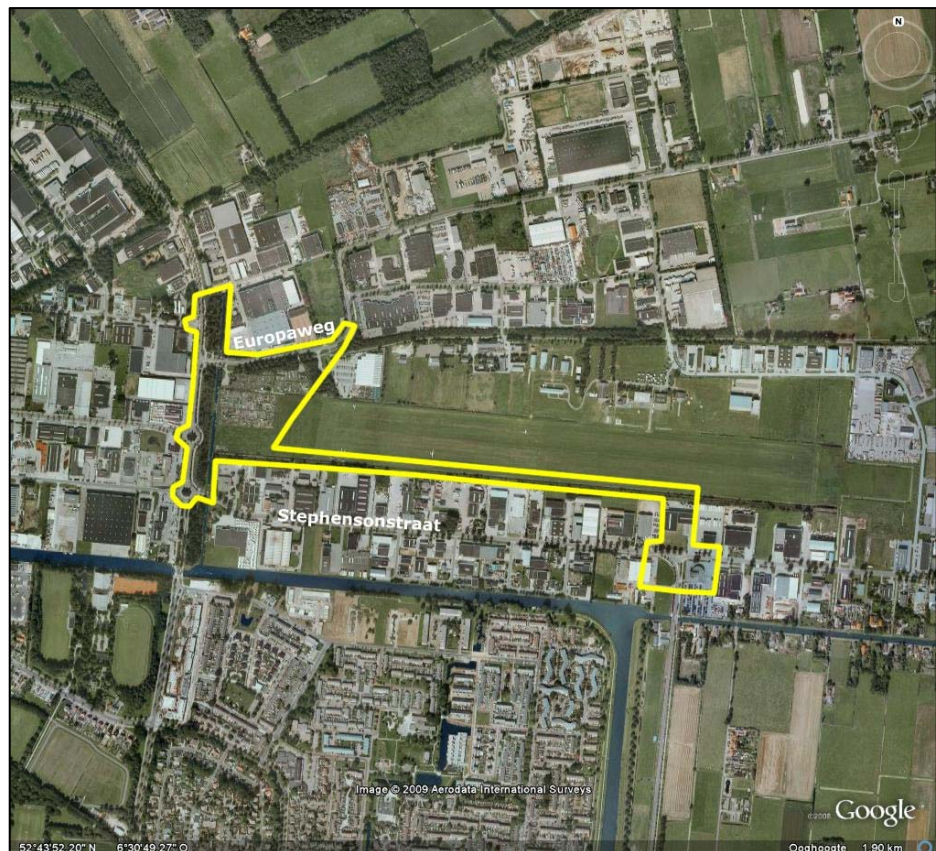
In opdracht van de gemeente Hoogeveen (contactpersoon mevr. J.H. de Vries) heeft EcoGroen Advies BV een natuurtoets uitgevoerd in verband met de beoogde aanpassing van de wegconstructie bij het bedrijventerrein De Wieken te Hoogeveen.

De Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats.

In het voorliggende onderzoek worden, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, de consequenties in beeld gebracht van de ruimtelijke ingrepen en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

1.2 Situatie

Het plangebied is gelegen aan de noordoostzijde van Hoogeveen. Het betreft een terrein dat globaal is gelegen tussen de Stephensonstraat, de Edisonstraat en de Europaweg (zie figuur 1). Het onderzoekgebied bestaat met name uit een volkstuinencomplex, bosschages, diverse watergangen, wegbermen en grasland dat deels in gebruik is als vliegveld en paardenweide.

Figuur 1: Globale ligging van het plangebied (gele lijn) weergegeven op een luchtfoto. (Bron: Google Earth).

Beoogde ontwikkelingen

Gemeente Hoogeveen heeft voornemens om de infrastructuur op het bedrijventerrein De Wieken te verbeteren, zo ook in de nabijheid van het aanwezige vliegveld. Ten zuiden van dit vliegveld en ten noorden van de Stephensonstraat zal een verdiepte weg worden aangelegd. Deze weg zal achter de bedrijfspanden aan de Stephensonstraat komen te liggen. De nieuwe weg wordt via een kruising (met verkeersregelininstallatie) ten noordwesten van het vliegveld aangesloten op de Europaweg. Deze kruising wordt gesitueerd ter hoogte van het huidige volkstuinencomplex. Ten westen van de nieuwe weg worden een aantal waterpartijen gecreëerd. De planschets is weergegeven in Bijlage II.

Geschiedenis

Door EcoGroen Advies is in 2006 een globaal onderzoek uitgevoerd op het bedrijventerrein De Wieken (De Vries & Van der Sluis, 2007). Daarbij zijn vooral de bestaande wegbermen en wateren onderzocht en is onder andere een indicatie gegeven van geschikte locaties en vliegroutes van vleermuizen. De beoogde wegconstructie gaat voor een deel over niet onderzocht terrein, zoals het vliegveld zelf. Mede om deze reden en voor een actueel beeld is het voorliggende aanvullende onderzoek uitgevoerd.

1.3 Algemene opzet

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op één locatiebezoek in de zomer van 2009, het onderzoek in het kader van het natuurwaardenonderzoek uit 2006 en bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen). Om inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden en beperkingen met betrekking tot de beoogde ruimtelijke ingreep in het plangebied, zijn twee sporen gevolgd:

- Ten eerste is in kaart gebracht welk gebiedsgericht beleid uitwerking heeft in het gebied (hoofdstuk 2);
- Ten tweede is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het gebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 3).

Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten en welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) en compenserende maatregelen nodig zijn om eventueel tot een ontheffingsverlening in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet te kunnen komen.

2 Gebiedsgericht natuurbeleid

2.1 Inleiding

In het kader van dit onderzoek wordt, naast de aanwezigheid van beschermde soorten, aandacht besteed aan gebieden met een beschermingsstatus. De volgende wet- en regelgeving is daarbij van belang:

- Natuurbeschermingswet 1998, waarin onder andere opgenomen de Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijn) en Beschermde Natuurmonumenten;
- Nota Ruimte, in streekplannen uitgewerkt voor bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en natuur buiten de EHS zoals ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied.

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke ingrepen buiten de begrenzing van deze gebieden getoetst te worden op mogelijke schadelijke uitstralende effecten.

2.2 Natuurbeschermingswet 1998

In de Natuurbeschermingswet 1998 is de bescherming geregeld van Vogelrichtlijngebieden, Habitatrichtlijngebieden - tezamen Natura 2000-gebieden genoemd- en Beschermde Natuurmonumenten (Ministerie van LNV 2009).

In de directe nabijheid van de onderzoekslocatie bevinden zich geen Natura 2000-gebieden of Beschermde Natuurmonumenten. Het dichtstbijzijnde gebied is het Habitatrichtlijngebied Mantingerzand, gelegen op een afstand van ruim 4 kilometer.

Het Mantingerzand is een stuifzandgebied begroeid met vochtige en droge heiden en jeneverbessen. Verspreid liggen enkele naald- en loofbosjes. In laagten zijn vochtige gebieden aanwezig waaronder enkele zure vennen. Een aanzienlijk deel van het gebied bestaat uit voormalige landbouwgronden die worden omgevormd tot natuur. Het gebied is aangemeld als Habitatrichtlijngebied vanwege het voorkomen van de habitattypen: stuifzandheiden met struikhei, binnenlandse kraaiheibegroeiingen, zandverstuivingen, zure vennen, vochtige heiden (hogere zandgronden), jeneverbessstruwelen en heischrale graslanden. Deze habitattypen zijn niet aangetroffen in het plangebied en ook niet te verwachten.

Gezien de grote afstand en de barrièrewerking door tussenliggende bebouwing en infrastructuur zijn negatieve effecten op Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten niet aan de orde.

2.3 Nota Ruimte

De Nota Ruimte is één van de structuurschema's waarin de visie van het Rijk over natuur en landelijk gebied is vastgelegd. De nota richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden. Vanuit deze doelstelling is de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) in het leven geroepen en worden ondermeer ganzen - foerageergebied en weidevogelgebied aangewezen.

De EHS kent een specifieke bescherming. Ingrepen die de wezenlijke kenmerken of waarden ervan aantasten worden niet toegestaan ('Nee, tenzij regime'). Zowel ingrepen in bossen en natuurgebieden als ingrepen in de omgeving van deze gebieden dienen beoordeeld te worden op mogelijke schadelijke effecten.

De Nota Ruimte is een zogeheten planologische kernbeslissing (PKB). Het Rijk verwacht dat provincies en gemeenten de Nota laten doorwerken in hun ruimtelijke plannen, zoals het streekplan en het bestemmingsplan.

Ecologische Hoofdstructuur

Volgens de kaart Concretisering EHS uit de Atlas van Drenthe (2008), maakt het plangebied geen onderdeel uit van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het dichtstbijzijnde gebied behorend tot de EHS ligt direct ten noorden van de Pesserdijk, op een afstand van circa 300 meter. Dit EHS- gebied bestaat uit enkele bos- en natuurgebieden afgewisseld met landbouwgronden.

Overige natuurwaarden

Het plangebied ligt niet in een gebied met specifieke natuurwaarden buiten de EHS (Provinciaal Omgevingsplan, Drenthe 2006).

→ *Gezien de afstand en tussenliggende barrières vindt geen aantasting plaats van de EHS of gebieden met specifieke natuurwaarden buiten de EHS.*

3 Flora en fauna van het onderzoeksgebied

3.1 Methode

Op 1 juli 2009 is een veldbezoek aan het plangebied gebracht. Tijdens dit bezoek is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet (FFW) en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (tabel 2 en 3) die ontheffingsplichtig zijn. Voor zover mogelijk zijn de volgende soortgroepen geïnventariseerd: flora, zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden. De resultaten van het natuurwaardenonderzoek uit 2006 (De Vries & Van der Sluis, 2007) zijn ook meegenomen in voorliggend onderzoek. Daarnaast is op basis van de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie 'geraadpleegde bronnen') en 'expert judgement', een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten.

In dit hoofdstuk worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het plangebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten. De relevante soorten worden in de onderstaande tekst kort toegelicht. Een korte toelichting op het beschermingsregime van de Flora- en faunawet is gegeven in Bijlage I.

3.2 Flora

In het onderzoeksgebied zijn enkele natuurlijke groeiplaatsen aangetroffen van de laag beschermde Brede wespenorchis (FFW tabel 1). Voor schade aan laag beschermde soorten zoals Brede wespenorchis geldt in deze situatie automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen 8 uit de Flora- en faunawet en is het aanvragen van ontheffing niet noodzakelijk.

Ingezaaide bermen

Langs de Edisonstraat en de Achteromsedijk zijn ingezaaide bermen met beschermde/bedreigde soorten aanwezig zoals Steenanjer (FFW tabel 2 + RL3), Wilde marjolein (FFW tabel 2), Rapunzelklokje (FFW tabel 2 + RL3), Grasklokje (FFW tabel 1), Kattendoorn (RL4) en Korenbloem (RL4). Daarnaast is lokaal een groeiplaats van Kleine maagdenpalm (FFW tabel 1) aanwezig op het bedrijventerrein en een ingezaaid perceel in het volkstuintencomplex met Korenbloem (RL4). Bovenstaande plantensoorten zijn allen ingezaaid/ aangeplant. Voor het verwijderen van gekweekte exemplaren van beschermde plantensoorten geldt een vrijstelling ('Vrijstelling voor gekweekte planten behorende tot een inheemse beschermde plantensoort; Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, artikel 8'). Genoemde locaties met 'bijzondere' vegetaties zijn op de verspreidingskaart in Bijlage III aangegeven.

Verspreid in het gebied duidt de vegetatie op voedselrijke, enigszins vochtige omstandigheden met dominante soorten als Witte klaver, Grote brandnetel, Akkerdistel, Pitrus, Smalle weegbree, Speerdistel, Kropaar, Veldzuring, Boerenwormkruid, Stinkende gouwe, Hondsdraf, Akkerkool, Koolzaad, Grote vossenstaart, Bijvoet, Fluitenkruid, Heermoes, Kruipende boterbloem, Perzikkruid, Gestreepte witbol, Kleefkruid, Canadese fijnstraal, Ridderzuring, Akkermelkdistel en Paarse dovenetel.

Ook langs de oevers van de aanwezige watergangen zijn soorten aangetroffen die duiden op voedselrijke omstandigheden. Het betreft soorten als Gele lis, Moerasandoorn, Liesgras, Harig wilgenroosje, Veenwortel, Waterzuring, Blauw glidkruid, Gewone engelwortel, Wolfspoot, Smeerwortel, Grote kattenstaart, Grote lisdodde, Watermunt en Grote egelskop.

Op basis van het uitgevoerde veldwerk in 2009 in combinatie met de resultaten van het natuurwaardenonderzoek in 2006, worden geen zwaarder beschermde plantensoorten verwacht in het plangebied waarvoor het aanvragen van een ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en faunawet nodig is.

3.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en tabel 3 van de Flora- en faunawet en daardoor strikt beschermd.

Potentiële verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders etc. Gedurende het veldonderzoek is specifiek gelet op dergelijke ruimten. Naar verwachting zal er als gevolg van de plannen slechts één (bedrijfs)pand verdwijnen, dat gelegen is ten noorden van de kruising Stephenstraat/Weg om de Oost. Dit pand herbergt geen potentiële vaste verblijfplaats voor vleermuizen. Aangezien er verder geen bebouwing zal verdwijnen kan de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten in het plangebied worden uitgesloten.

De bomen in het plangebied zijn niet geschikt als vaste verblijfplaats van vleermuizen. Spleten of gaten in de stammen die als verblijfplaats kunnen dienen ontbreken. In het plangebied zijn ook geen spechtengaten aangetroffen die als zodanig gebruikt kunnen worden.

Potentiële vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde structuren voor de oriëntatie en daarlangs van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden trekken. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (b.v. rijen woningen, watergangen en singels) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

In het plangebied komen enkele opgaande lijnvormige elementen voor. Het gaat bijvoorbeeld om de bosschages gelegen langs de Edisonstraat en de Achteromsedijk. In de nabije omgeving van het plangebied zijn echter veel lijnvormige elementen aanwezig en zodoende worden deze beplantingen in het plangebied niet als onmisbaar beschouwd. Bovendien is tijdens het gerichte vleermuisonderzoek op 17 juli 2006, in het kader van het natuurwaardenonderzoek, geen vliegroute in het plangebied aangetroffen.

Geconcludeerd kan worden dat de plannen geen aanleiding vormen om schade te veronderstellen aan de migratiemogelijkheden van vleermuizen.

Potentieel foerageergebied

Vleermuizen foerageren op locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen en bomenrijen of boven water. Door de aanwezigheid van bosschages en oppervlaktewater wordt het plangebied mogelijk als foerageergebied gebruikt door enkele vleermuissoorten. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Het plangebied en de nabije omgeving zal met de nieuwe inrichting ook in de toekomst geschikt foerageerhabitat voor vleermuizen vormen. Er is geen sprake van verlies van onmisbaar foerageergebied.

Overige zoogdieren

Binnen het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van de laag beschermde zoogdiersoorten Konijn, Aardmuis, Veldmuis, Bosmuis, Woelrat, Rosse woelmuis, Dwergmuis, Bosspitsmuis (spec.), Huisspitsmuis, Mol en Egel te verwachten.

Steenmarter

Van Steenmarter zijn verspreid in de gehele provincie Drenthe waarnemingen bekend (www.waarneming.nl). Binnen hun leefgebied kunnen ze tientallen schuilplaatsen hebben in takkenhopen, boomholtes, dichte struwelen, op zolders en in kruipruimten. Een deel (3-5) hiervan wordt regelmatig gebruikt (Lange *et al.* 1994) en is wettelijk beschermd. Door de herinrichtingswerkzaamheden kunnen deze schuilplaatsen vernietigd of verstoord worden.

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen (uitwerpselen, vraatsporen etc) aangetroffen in het plangebied. De aanwezigheid van een vaste verblijfplaats kan zodoende worden uitgesloten.

Tijdens het veldbezoek is ook gelet op sporen die duiden op de aanwezigheid van overige juridisch zwaarder beschermde zoogdieren (bijvoorbeeld Eekhoorn). Deze zijn niet aangetroffen en vaste verblijfplaatsen van zwaarden beschermde zoogdieren kunnen zodoende worden uitgesloten in het plangebied.

Bij de planrealisatie zullen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde kleine zoogdieren verloren gaan. Het aanvragen van een ontheffing is voor deze soorten echter niet aan de orde, omdat hiervoor een vrijstelling geldt.

Schade aan de aanwezige algemene en laag beschermde zoogdieren kan - indien de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door graafwerkzaamheden uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (maart tot augustus). De minst schadelijke periode is september tot december (mits vorstvrij).

3.4 Broedvogels

Het moment van het veldbezoek van 1 juli 2009 valt in het einde van de broedperiode van de meeste vogels. Toch is op basis van de resultaten van het veldbezoek, de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens en expert judgement een uitspraak te doen over de mogelijke soortensamenstelling.

Jaarrond ontheffingsplichtige broedvogels

Op het moment van dit onderzoek wordt door het Ministerie van LNV een lijst met jaarrond beschermde vogelsoorten gehanteerd die beperkt is tot uilen, spechten en roofvogels. Het ministerie van LNV (Directie Natuur) is echter een nieuwe uitgebreidere lijst aan het opstellen, welke aanzienlijk langer is.

Voor verstoring of vernietiging van vaste rust en verblijfplaatsen dient ontheffing aangevraagd te worden. Recent is jurisprudentie vrijgekomen die in bepaalde situaties van invloed is op het wel/niet kunnen verkrijgen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet. De wijze waarop de wijzigingen uiteindelijk vormgegeven gaan worden is nog niet geheel duidelijk evenals het moment waarop. In deze situatie wordt ingeschat dat de wijzigingen geen gevolgen zal hebben op de voorgenomen plannen.

In het plangebied zijn geen (oude) nesten van jaarrond ontheffingsplichtige broedvogels aangetroffen.

Overige soorten

Aanwezige bomen en struiken vormen geschikt broedbiotoop voor algemene soorten van bos en struweel zoals Merel, Winterkoning, Tjiftjaf, Fitis, Vink, Zwartkop, Tuinfluiter, Grasmus en Houtduif. Ook is potentieel broedbiotoop aanwezig voor Kneu, een soort die staat vermeld op de Rode Lijst van bedreigde diersoorten (RL 4= categorie 'gevoelig').

In de oevers van de watergangen zijn soorten als Waterhoen, Meerkoet, Knobbelzwaan en Wilde eend broedend te verwachten.

Het is veelal niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor verbodsbepalingen die gelden voor broedvogels. Er mogen daarom geen activiteiten worden ondernomen op locaties waar nesten of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de vogels

aanwezig zijn. Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels te worden gestart. Voor de aanwezige soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar. In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

Door gefaseerd te werken en de uitvoering op te starten buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels, is het mogelijk verstoring of beschadiging van broedbiotopen van vogels te voorkomen. Indien blijkt dat broedvogels afwezig zijn is het ook mogelijk om binnen de broedperiode van vogels aan te vangen met de werkzaamheden. Dit is met name van belang voor een soort als Houtduif die kan broeden tot ongeveer half november.

3.5 Amfibieën

Poelkikker (Rana lessonae)

Uit bekende verspreidingsgegevens (o.a. RAVON.nl, natuurloket.nl en De Vries & Van der Sluis, 2007) blijkt dat de strikt beschermde Poelkikker (FFW tabel 2/3) bekend is uit de omgeving van het plangebied. Tijdens het veldonderzoek is dan ook specifieke aandacht uitgegaan naar deze soort. Zowel tijdens het natuurwaardenonderzoek uit 2006 als het uitgevoerde veldwerk van 1 juli jl., is Poelkikker niet in het plangebied aangetroffen. Dit terwijl wel binnen het optimale inventarisatieseizoen van Poelkikker onderzoek is uitgevoerd. Een populatie van de soort wordt zodoende niet verwacht in het plangebied.

Voor de volledigheid melden we dat uit populaties Bastaardkikker altijd een klein percentage poelkikkers kan ontstaan vanwege de typische genetische eigenschappen van Bastaardkikker (triploïd) (Blommers-Schlössers, 1992). Het is dus wel mogelijk dat onder de aanwezige Bastaardkikkers een 'verdwaalde' Poelkikker aanwezig is. Er is echter geen sprake van een populatie van poelkikkers in het plangebied.

Overige soorten

Op de onderzoekslocatie zijn in de watergangen larven van de laag beschermde Bastaardkikker en volwassen exemplaren Bastaardkikker, Bruine kikker en Gewone pad aangetroffen. Vanwege de aanwezigheid van permanent oppervlaktewater is voortplanting van bovenstaande soorten te verwachten in het plangebied net als van de laag beschermde Kleine watersalamander en Meerkikker. Overwintering van deze soorten is te verwachten in de sliblaag van de aanwezige watergangen en in ruigte en de strooisellaag.

Zwaardere beschermde soorten zoals bijvoorbeeld Kamsalamander, Rugstreeppad en Heikikker worden gezien de terreingesteldheid in combinatie met bekende verspreidingsgegevens (natuurloket.nl & RAVON) niet verwacht in de watergangen. Zowel voortplanting als overwintering van deze soorten in het plangebied is zodoende niet te verwachten.

Effecten op te verwachten laag beschermde voortplantende en overwinterende amfibieën kunnen geminimaliseerd worden door de werkzaamheden uit te voeren buiten de voortplantings- en overwinteringsperiode van amfibieën. De maanden september en oktober zijn in de regel het meest geschikt (minst schadelijk) voor het uitvoeren van werkzaamheden op zowel het land als in/ nabij water

3.6 Vissen

Ondanks een intensieve bemonstering van de watergangen middels een steeknet zijn geen beschermde vissoorten aangetroffen in het plangebied. Dit komt overeen met de resultaten van het natuurwaardenonderzoek uit 2007. Op basis van de terreingesteldheid in combinatie met de resultaten van het veldwerk worden dan ook geen beschermde vissoorten verwacht.

In het gebied ten zuiden van Hoogeveen is in 2003 de strikt beschermde Grote modderkruiper (FFW tabel 3) aangetroffen. Ook bij overzetacties t.b.v. van de aanleg van bedrijventerrein Buitenvaart I is de soort aangetroffen. Deze soort is niet uit te sluiten in de Industriehaven, maar is daarbuiten niet te verwachten in het plangebied.

3.7 Overige soorten

Gezien de terreingesteldheid van het plangebied en bekende verspreidingsgegevens, kan worden geconcludeerd dat er geen reptielen en zwaarder beschermde dagvlinders, libellen en overige ongewervelden aanwezig en te verwachten zijn. Dergelijke soorten zijn veelal zeer kritisch en daardoor gebonden aan zeer specifieke biotopen die binnen het plangebied afwezig zijn.

4 Geraadpleegde bronnen

- H. van den Brink, A.J. van Dijk, B. van Os & P. Venema (1996). Broedvogels van Drenthe.
- Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij KNNV.
- Bunskoek, M. (2008) Vissenonderzoek Weezebeek, Almelo. Rapportnr. 08294. EcoGroen Advies, Zwolle
- Crombaghs B.H.J.M., Berg, N. van den & A.B. Goutbeek (2002). Vissen in Overijssel. Verspreidingsatlas van zoetwatervissen in stromende en stilstaande wateren in Overijssel.
- Heusden W.R.M. van & S.J. Vreugdenhil (2008). Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Concept, Versie 1.1. Dienst Landelijk Gebied, Ministerie van LNV.
- Lange E., P. Twisk, A. van Winden en A. Diepenbeek (1994). Zoogdieren van West-Europa. Uitgegeven door de KNNV.
- Limpens H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van LNV (2009). Natura 2000-gebieden. (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000)
- Nöllert A. & C. Nöllert (2001). Amfibieëngids van Europa. Tirion Uitgevers BV, Baarn.
- Natuurloket (www.natuurloket.nl).
- Provincie Drenthe (2004). Ecologische structuren, POP2. Vaststelling Provinciaal Omgevingsplan Drenthe. POPII, kaart 7.
- Provincie Drenthe (2008). Concretisering EHS. Atlas van Drenthe.
- Provincie Drenthe (www.drenthe.nl).
- RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (www.ravon.nl).
- RAVON (2005). Gegevens inhaalslag 2005. Drenthe.
- Vries, E. de & M. van der Sluis. (2007). Natuurwaardenonderzoek Bedrijventerrein De Wieken Hoogeveen; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 06-014. EcoGroen Advies, Zwolle.

BIJLAGEN

BIJLAGE I: WETTELIJK KADER

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet (Ffwet) zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten (bijvoorbeeld het verstoren, beschadigen of vernielen van nesten, voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen) in principe verboden zijn. Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Ffwet:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- 5) Een aantal ongewervelden (o.a. insecten, libellen en kevers) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Verbodsbepalingen

De Ffwet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8 van de Ffwet. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12 (zie kader).

Algemene verbodsbepalingen voor beschermde inheemse soorten dieren en planten. Flora- en faunawet, artikelen 8 t/m 12.

Art. 8:	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Art. 9:	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Art. 10:	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Art. 11:	Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
Art. 12:	Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Rode lijsten

De Minister van LNV heeft ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd¹. Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

¹ Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna

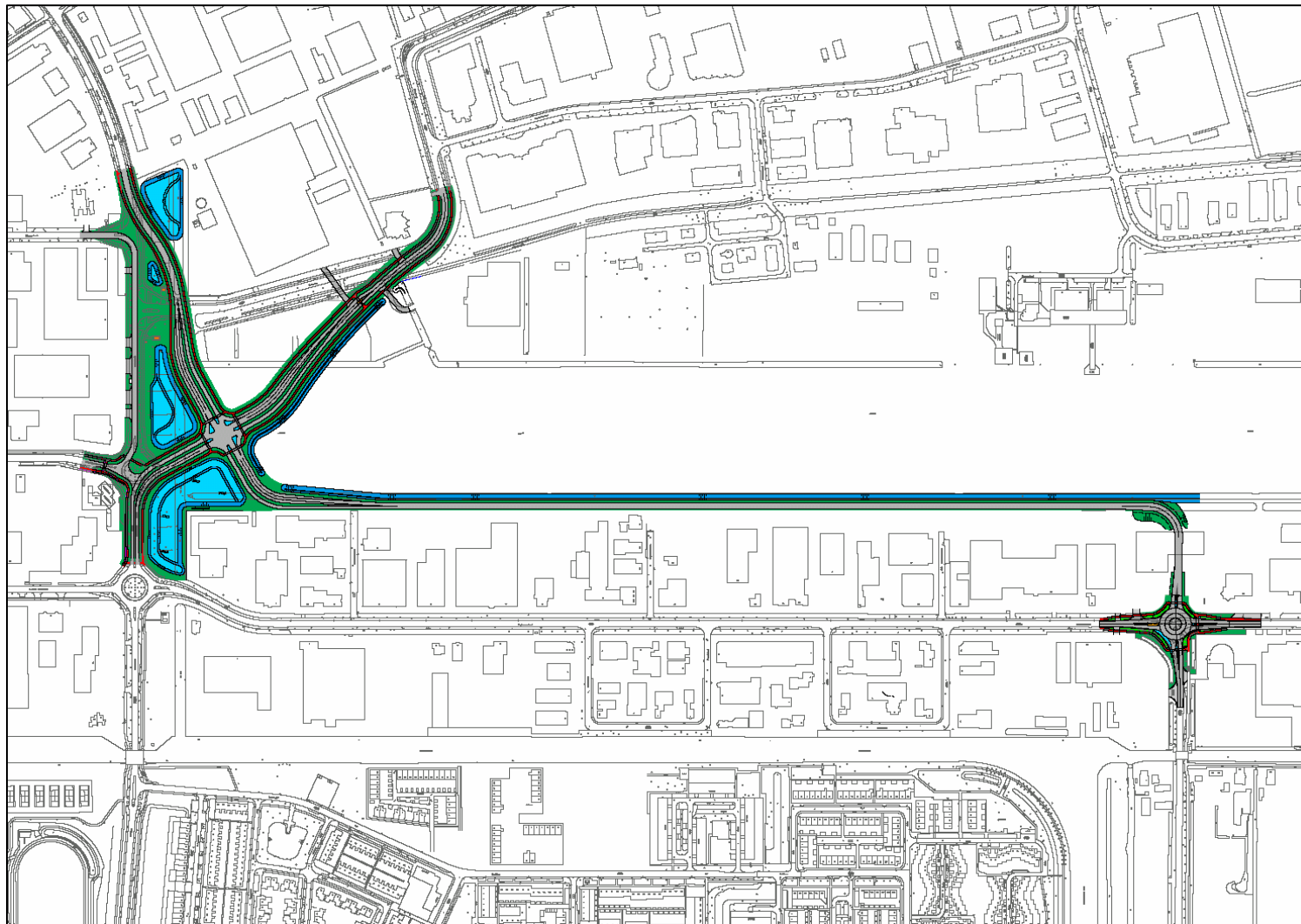
Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingsdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In deze samenvatting zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Voor een volledig begrip wordt verwezen naar de oorspronkelijke wetsteksten (www.minInv.nl 'Onderwerpen Natuur'). Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend.

BIJLAGE II: PLANSCHETS

BIJLAGE III: INVENTARISATIEKAART FLORA

